

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă de editură ziarului Aradul Közlöny, în Reg. Publ. Perioadice sub No. 107—1938, Trb. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 187.

1939. augusztus 20. vasárnap.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Amíg a polgár eljut odáig

Irla: SZ. JAKAB GÉZA

Egyszerre két jelentés is érkezett az elmúlt napon az ország magyar nyelvű kisebbségi sajtójához arról a látogatásról, amelyet a Romániai Magyar Népközösség markáns vezetőegységének, Bánffy Miklós gróf és Szász Pál dr. szenátorok Calinescu Armand kormányelnökénél tettek. Mind a két jelentésből megállapítható, hogy az ország magyar néptömegeinek politikai, kulturális, társadalmi és gazdasági vezető tényezőit a miniszterelnök azzal a figyelemmel fogadta, amely az ország tekintélyesen legnagyobb számú népi kisebbségét természetesen megilleti és nem újság az ország politikai közvéleménye előtt az a komoly érdeklődés sem, amellyel az ország vezető kormányfője egyre intenzívebb módon éppen a kisebbségi létkérdések szükségleteit tanulmányozza. A Magyar Népközösség vezetői természetesen minden alkalmat megragadnak, hogy ebben a tárgykörben a lehető legteljesebb mértékben segítségére lehessenek minden olyan szándéknak, amely elfogulatlan tárgyalgossággal kívánja népi értékeinket érvényre juttatni az ország közéletében és csak köszönet illeti az államférfit, aki a magyarság egyenjogú érvényesülését kormányprogramként kívánja valósággá tenni többszörös kijelentése szerint. A köszönet szavai, melyekkel Bánffy Miklós gróf és Szász Pál dr., szenátorok, a romániai magyar közélet vezetői az új állampolgársági törvény megalkotásáért és életbeléptetéséért az új alkotmányos rendszer kormányának vezetője előtt kifejezést adtak azoknak a magyar népi származású tömegeknek érzéseiről, akik most abban reménykednek, hogy végre hozzájuthatnak állampolgársági jogok hivatalos elismeréséhez, — ezeknek a tömegeknek a köszönetét tolmácsolják: de egyben kifejezésre jutatták azokat az aggodalmakat is, amelyek a köszönettel fogadott törvény irányelvei és a lamandi-törvényrendelet utasításai között több esetben mutatkoznak. A törvény nem tesz említést sem például olyan jogszolgáltatásokról, akiket bírói fórumok valamilyen okból már egyszer elutasítottak állampolgársági keresetükkel: a lamandi-törvényrendelet viszont külön egy ilyen kategóriát állít fel és kimondja, hogy az ilyen keresetet ezután sem veszik figyelembe. Megjegyezzük, hogy ehhez hasonló ellentmondás van a zsidóvallású polgárok esetében is: míg a törvény nem állít fel ebben az esetben sem tiltó kategóriát, a lamandi-rendelet törvény egyenesen kimondja, hogy a zsidóvallású lakosok állampolgárságának lefolytatott felülvizsgálása miatt az újabb processzusban nem vehető figyelembe újabb kereset. Nyilvánvaló, hogy újabb kormányintézkedés szükséges a két érvényben lévő törvény utasításainak összeegyeztetésére — éspedig abban a szellemben, amelyben az uralkodó az eredeti új állampolgársági törvényt szentesítette.

Az a figyelem, amellyel Calinescu miniszterelnök a magyarság vezetőinek előterjesztéseit és írásos memorandumait fogadta, reménnyel töltheti el mindazokat, akik az állampolgársági jogosultság elnyerésének eddigi hivatali labirintusaiban egyre reményvesztettebben bolyongtak. Amennyire nem lehet közömbös a kormányelnök számára, hogy törvényalkotásainak intencióit miként hajtják végre a gyakorlati életben, annyira fontos az itt élő magyarság népi közösségének is, hogy a téves magyarázatok kiküszöböltesse, a félreértéseket elhárítsák és a visszaéléseknek még a leghalványabb lehetőségeit is megelőzzék. A magyar nyelvű táviratok külön többledíjazásának ügye, — amelyet a postavezérgazgatóság végre is mint teljesen indokolatlan és az új alkotmány rendelkezéseivel kirívóan ellentétes intézkedést szüntető meg, — tanulságos példája volt annak, hogy miképpen burjánozhatnak fel a közéletben olyan intézkedések, amelyek úgy politikai, mint gazdasági szempontból egyformán károsak és bár

ellentmondanak a kormány kifejezett intézkedéseivel, mégis hosszú heteken és hónapokon át maradhatnak érvényben. Egy ilyen, hasonló módon indokolatlan intézkedésként számos régi, magyar népi származású nyugdíjast azon a címen törölték a nyugdíjjogosultak névsorából, mert nem tudták felmutatni állampolgárságot bizonyítványukat. Bár egy igazságügyminiszter, Djuvara maga rendeltileg igazolta, hogy a nyugdíjjogosultság folytonosságát nem szaktilhatják meg törvényesen a későbbben hozott közigazgatási rendelkezések, a sérelem ismét a kormány elé került és most várja jogorvoslatát.

Ilyen és ezekhez hasonló körülmények között a kormány tényezői előtt is tisztán áll a helyzet. Külön energiákra és szervekre van szükségünk, amelyeknek hatékony üzembhelyezése külön kell biztosítsa a kormányintézkedések megmásítatlan érvényesülését a közélet minden vonalán, — különösképpen pedig a kormány kisebbségpolitikájában. Így születnek olyan miniszteri rendeletek, amelyeknek tárgya egyedül az, hogy az egyes közszolgálati szervezetek ne tekintsek magukat se bírói, se politikai intézményeknek, ne ítéljenek és ne járjanak el saját lokális intencióik szerint, hanem egyesegyedüli feladatuknak csupáncsak azt tartásák, hogy minél lelkiismeretesebben végrehajtsák azokat az utasításokat, amelyeknek kiadására egyedül a miniszteriális szervek jogosultak. Így kapott felvilágosítást a pénzügyi tisztviselői kar, ebben a szellemben dolgoznak a széktartóságok irányítói a közigazgatásban és ennek a feltétlen, zavaró motívumoktól mentes közmunkának kell érvényesülnie a közélet többi munkaterületein is. A polgár, akinek jogait és kötelességeit, az alkotmány világos és félre nem magyarázható rendelkezései megszabták, természetesen a kormányt teszi mindezért felelőssé. Nyilvánvaló, hogy a kor-

mánynek elsődrendű érdeke, tehát, hogy a polgár éppúgy élvezhesse a maga alkotmányjogait, mint amilyen energiával kötelességeire figyelmeztetik lépten nyomon. Ebből a szempontból a romániai magyarság vezetőinek látogatása a kormány elnökénél egyformán közérdek, úgy többségi, mint kisebbségi szempontból, hiszen a konszolidáció céljait szolgálják és a nemzetiségi szempontok kiakcsolásával, a legalkotmányosabb felfogásban „a polgár” érvényesülését segítik elő azon a szövevényes, hatalmas területen, amely a polgárság és a kormány vezetőtényezői között terül el.

A romániai magyar sajtó kezdettől fogva elsődrendű kötelességének ismerte, hogy — akár országos, akár csak helyi viszonylatokban, — a lehető legtárgyilagosabb módon kísérje figyelemmel azt a módot, ahogyan vidékenként és helységeként az egyes közszolgálati szervek a kormány rendelkezéseit végrehajjták. Hogy most arra került sor, hogy maga a kormányelnök szólítson fel bennünket a tárgyilagos kritika gyakoribb és nyomatékosabb alkalmazására, külön hangsúlyozással az egyes városi, tartományi és országérszi közéletben tapasztalható jelenségeket illetőleg, — ennek oka, hogy idáig kerülhetett a helyzet, semmi esetre sem a kisebbségi sajtó hanyagságában keresendő. A polgár jogérzete azonban végül is, mindig diadalmaszkodik, mert így kívánja a közélet dinamizálását. S ha gyakran hosszú és tekervényes is az út, amelyen megközelítheti a maga érvényesülési lehetőségeit, éveken, vagy évtizedeken keresztül; végül is csak átvészal valahogy a rajta. Az ország egész magyar polgárságának közéleti törekvése így halad párhuzamosan a kormány konszolidációs programjával: s e kétféle erőforrás, de egyénu folyamat így nyer újabb és újabb lendületet mindannyiszor, valahányszor csak a kormány elnöke fogadja és meghallgatja az ország magyar népközösségének vezetőit. Akkor is, ha a köszönet, és akkor is, ha az orvoslást sürgető kérelem szavaival kívánnak résztvenni a mögöttük felsorakozó népi tömegekkel együtt a közélet újáépülő nagy közmunkájában.

Békefelszólítást intéz táviratilag az egyes kormányokhoz az Interparlamentáris Unió

XII. Pius: „A békét minden körülmények között fenn kell tartani!” — Határozóna-védelmi egyezményt kötött Németország Szlovákiával a katonai szerződés helyett...

Oslo. Az Interparlamentáris Unió mai ülésén határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint az Unió felszólítja valamennyi állam kormányát, hogy fennfokozó surlódásokat békés uton igyekezzenek rendezni. A határozati javaslat szövegét táviratilag küldik meg minden tagállamnak, valamint Németországnak és a szovietnek is.

XII. Pius: „Ne veszítsük el reményünket...”

Castelgandolfóból jelentik: XII. Pius pápa szombaton kihallgatáson fogadott egy velenűcei zárándok-csoportot. Miután megáldotta őket így szólt hozzájuk:

— Ne veszítsük el a reményünket, a kormányok belátják felelősségüket és mindent megtesznek annak érdekében, hogy népüket ne vigyék háborúba. A békét minden körülmények között fenn kell tartani. — fejezte be a Szentatya.

Az Osservatore Romano is a nemzetközi helyzettel foglalkozik, különös tekintettel a danzig kérdés miatt Németország és Lengyelország között keletkezett feszültségre. A lap felhívja a szembenálló feleket, hogy mértéköljék a konfliktus súlyos következményeit és rámutat arra, hogy a jóérzésnek kell győzedelmeskedni, mert ha ez nem történne meg, nagy boláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

Szlovákia német katonai megszállása

Londonból jelentik: A News Chronicle jelenti Varsóból: Ötvenezer német katona Szlovákiába érkezett és elfoglalták a lengyel határ mentén lévő állásokat. Ez az ötvenezer katona a hior helyőrségekből áll. Állítólag egy osztrák ezredet, a

mely eddig a határ mellett állomásozott, német katonasággal váltották fel. Az osztrákok nagyon hátráltatásosan viselkedtek a helyi szlovák és cseh lakossággal. Hír szerint segítettek a szlovákoknak és cseheknek hogy azok Lengyelországba

Augusztus 20—25 között elkészül az állampolgársági ellenőrzés általános kimutatása

Bucurestből jelentik: (Rador.) Az állampolgárságok felülvizsgálásának ügye befejezés előtt áll. Az ezzel kapcsolatosan beadott kérvényeket már csaknem teljes egészükben feldolgozták, s még csak néhány ügy maradt hátra, ezek elintézése azonban nem befolyásolja az állampolgársági felülvizsgálás alá eső egyének statisztikáját. Az igazságügyi statisztikai igazgatóság az adatokat tartománvonként összeállította és az állampolgársági ellenőrzés általános kimutatását előrelátva tőlag augusztus 20. és 25-ike között véglegesen elkészítik.

gi felülvizsgálás alá eső egyének statisztikáját. Az igazságügyi statisztikai igazgatóság az adatokat tartománvonként összeállította és az állampolgársági ellenőrzés általános kimutatását előrelátva tőlag augusztus 20. és 25-ike között véglegesen elkészítik.

Kisajátítja az állam Jugoszláviában a horvátok rádió-állomásait

Belgrád. (Rador.) Kormányrendelet jelent meg, amely az összes jugoszláviai rádióleadók államosításáról intézkedik. Ennek következtében a belgrádi és zágrábi rádióleadókat kisajátítják.

Miért nem végeznek ki ötven év óta nőket Franciaországban?

Az utolsó halálraítelt nő csodálatos megmenekülése a guillotine lecsapódó bárdjától

Páris. Feministáink minden alkalommal elképednek és elszomorodnak, valahányszor a francia nő jogi helyzetére fordul a szó. Bizony, hozzájuk képest a francia asszony valóságos pária: kivétel nélkül minden munkahivatás nyitva áll előtte és csaknem teljes egészükben feldolgozták, s még csak néhány ügy maradt hátra, ezek elintézése azonban nem befolyásolja az állampolgársági felülvizsgálás alá eső egyének statisztikáját. Az igazságügyi statisztikai igazgatóság az adatokat tartománvonként összeállította és az állampolgársági ellenőrzés általános kimutatását előrelátva tőlag augusztus 20. és 25-ike között véglegesen elkészítik.

ne aljának félhold alakú nyílásában, a „Monsieur de Paris” (mely szép névvel a hóhért tisztelik meg a franciák), megrántotta az emeltyűt, amely a bárdot tartó sulyokkal van egybekötve s az önműködő bárd sziszegve hullt le a magasból.

Borzalmas pillanat

A nézők tágranyított, vagy görcsösen lehuny szemmel várták az idegülő kis neszt, az apró recsenést, mikor a bárd a nyakszirtet vágja el, de a recsenés elmaradt:

a guillotine bárdja megállt, alig egy centiméterrel a halálraítelt asszony feje fölött! Daibler és segédei rémülten rohantak oda, hogy lássák az elképzelhetlent: a bárd szilárdan állt a levegőben a két vájt pózna között és nem hullt tovább. Az elítelt e szörnyű helyzetben esz-

méletre tért és vérfagyasztó üvöltésbe fogott. Üvöltöttek maguk az elszörnyedt nézők is, látva a csodát, s öklüket rázva követelték a kegyelmet.

Maga az ügyész percekig nem tudott szóhoz jutni, csak kezével adott jelet, hogy vezassék vissza cellájában a nőt, aki ily csodával menekült meg a haláltól s még ugyanez órában a következő sürgőnyt küldötte Jules Grévy köztársasági elnökhez:

„Halálos ítéletet vis maior megakasztotta, ezért magam felelősségére Elnök Ur nevében az elítéltnak megkegyelmeztem.”

Jules Grévy nem teherelt egyebet, mint hogy szentesítse a befejezett tényt, hogy az elnöki tevékenység kockára ne tegye. Utólagos vizsgálat megállapította, hogy

a fogházudvar földje süppedt be 1—2 centiméterrel a guillotine egyik szára alatt; a két pózna nem állt párhuzamosan és szűkülésük akasztotta meg a bárdot.

Hanem a köztársaság elnökei levonják az esetből a konzekvenciát, hogy francia nőkkel nem jó kezdeni s nehogy ismét érthetetlen véletlenek mozduljanak meg a gyengébb nő védelmére a hóhérférfiakkal szemben, azóta, ötven esztendeje, minden női elítelt kivégzésének kegyelmi szóval utjára állják.

És ezért van az, hogy

a rennes-i női fegyház külön osztályt tart a „meutriéres”-ek (gyilkosnők) számára, akik ha férfiak lennének, halállal bünhődtek volna, Napoleon kódexe szerint.

Ezért lelheti a ritka látogató ma is élve Kerninon grófnőt, Kerlor, az ösbreton vár férjgyilkos asszonyát vagy Octavie Lecomte-ot, a normandiai bosszorkányt, ki egész családját arzénrel irtotta ki, sőt a világhírű Madame Bessarabot is, ki miután meggyilkolta férjét, a hullát apróra darabolta és kékítőszerekben a nancy-i vasúti állomás garderoberében helyezte el, példát mutatva ezzel a gyilkosok egész generációjának.

Mióta a guillotine lovagiasságot tanult és különbséget tesz Franciaországban férfi és nő között a gyengébb nem javára, azóta a gyilkosok statisztikája Franciaországban, — nem szerint megosztva — a nők hátrányára erős eltolódást mutat.

Augusztus 27-én nagyarányú országos repülőversenyt rendez a román királyi repülőszövetség

Bucurestből jelentik: A román királyi repülőszövetség augusztus 27-én rendez meg, mintegy ezer kilométeres távolságban egy nagyarányú repülőversenyt, amelyen teljesen újszerű mutatványok és pilótateljesítmények is bemutatásra kerülnek. Theodorescu Paul adjuváns-tábornok, tengerészeti és repülésügyi miniszter védelmsége és irányítása mellett zajlanak le a versenyek, amelyeknek győztese az

F. A. R. R. nagydíjat nyeri el. A versenyzők számára egy-egy előttiük ismeretlen tájat jelöl meg a versenybizottság, ahol előbb egy vázszonból készült jelet illesztnek a földre. Ezeket a megjelölt helyeket kell majd a pilótáknak megtalálniuk és felfedezniük. A nagyszabású verseny győztese között 200 ezer lei értékű díjat osztanak szét.

A Magyar Népközösség aradi altagozatának szervezőmunkája

A magyar népközösség aradi tagozata élénk és munkás tevékenységet fejt ki. Szeptember 3-án, vasárnap délelőtt tíz órakor kerül sor a kilencedik kerület (Mikolaka) alakuló gyűlésére, amelyet az ottani Katolikus Körben (str. Bihoruluj 21.) tartanak meg. A gyűlés programja főképpen az új tisztikar megválasztásából áll. Megválasztásra kerül egy elnök, alelnök, titkár, pénztáros és ellenőr. Ezen kívül egy hattagú választmány, valamint minden száz megkezdett lélekszám után egy közgyűlési tag. Ezek a közgyűlési tagok választójoggal bírnak az aradvárosi tagozat közgyűlésein.

A mikolakai alakulógyűlésen ifj. Pálmai János, a kerület fiatal, agilis vezetője fog beszédet tartani, amelyben többek között kijelenti azoknak a munkáját, akik a szervezés nehézségeit megosztották vele. A kerület szervezésében a következők vettek részt: Bálint András, Zsigó Gyula, Faragó Gyula, Boros József, Janicssek Ferenc, Grummel Károly, Kleits József, Bali István, Gál Bálint és Hegyi Mihály.

Ismételten felhívjuk Aradváros magvarságának figelmét arra, hogy Aradváros magyar népközösségi tagozatának alakuló közgyűlése szeptember elején lesz.

A népközösségi irodában szakadatlanul folyik a munka. A felvilágosítástkérők legnagyobb része az állampolgárság megszerzése ügyében keresi fel az irodát, ahol Revülák János népközösségi titkár ad utbaigazításokat. Megemlítjük, hogy a szervezés irányítását Bodnár Józseftől Szabados Árpád szervezési vezető vette át, aki fáradhatatlanul dolgozik a népközösség érdekében.

A buzsáki kerület is eredményesen szervezkedik. A kerület élén Lévay József áll, aki tizenkét szervezővel agilis munkát fejt ki. E munkának köszönhető, hogy ebben a kerületben már e hó végén meg lehet tartani az alakuló közgyűlést.

Mint láthatjuk, az aradi magyar népközösség berkeiben az eredményes tevékenység új és új tömegeket mozgat meg és reméljük, hogy a kezdet nehézségei után méltó keretek között képviselheti városunk magvarságának érdekeit ez az erőteljes megmozdulás.

URANIA Tel.: 12—32.
 Két nagy slóger egy műsorban!!!
 I. Moinár Ferenc pompás nagysikerű vigjátéka
„A nagy szerelem”
 Myrna Loy és William Powell-al.
 II. Isteni muzsika... csodás zenoráma... felejthetetlen csodálatos előadás
 Joannette Mac-Donald és Nelson Eddy
 németül beszélik
„Vad-nyugat leánya”
 11.30: „Nagy szerelem” méra. hely. Előadások 8, 6.15 és 9.30.

Az ő kezükben van a közvélemény, ő értük íródik irodalom, az ő kedvükre szerződik zene, az ő szükségleteik irányítják a francia ipart, amely édes pezsgőt, termel, bódító parfümöt, lágy sejtmet, csillogó műekszert és rafinált kozmetikát, de az ő szalonjaikban készül a nagy és kis politika, meg a diplomácia is. Érthető ezekután, hogy a feminizmusnak Franciaországban alig van talaja s a nők főleg azért nem jutnak írott jogokhoz, mert preferálják mai elnyomottságukat, amely őket — a bambább nem fölött alátomban uralkodóvá teszi...

És mégis van a francia nőnek egy olyan privilégiuma, aminővel nem bírnak nőtestvérei egyetlen államban sem:

a francia nőt nem lehet hóhérekre adni semminő bűn miatt.

a guillotine félszázad óta kizárólag férfiakat nyakaz. Természetesen ez a privilégium is alátomos természetű: törvénykönyvben nincsen nyoma. A tizenkét esküdő egyként mondhat halálos ítéletet asszonyra emberre, hanem minden halálos ítélet felterjesztetik kegyelemre az államfőhöz és az államfő — jogszokás szerint — mindig kegyelmez ad, ha nő az elítelt

Ötven éve...

Ötvenhét esztendeje, 1882. tavaszán volt francia földön utolszor női kivégzés. Louise Cannel-nek hívták a gyilkost, ki mint utolsó nőáldozat hajtotta fejét guillotine alá az evreux-i fogház udvarán. Monsieur Daibler, a most elhunyt „Monsieur de Paris” édesapja, segédeivel s gépezetével előző este érkezett le Evreux-be s nagyobb kényelem kedvéért magának a fogháznak hátsó udvarában állította fel a nagymultu fejkvágó masinát. Az elítelt a lelkiatya társaságában töltötte az éjszakát. Az most is, ahogy elővezették, előtte ment, illelve hátrált, az elítelt felé fordított arccal, hogy a magasra emelt kereszt eltakarja a szerencsétlen szemét, majd a guillotine-t. Louise Cannel merev tekintetét az Ur testére szegezte és már önkívületben zavaros imáka, mormolt, mikor megragadták a pribékek s egyetlen mozdulattal ráfektették a deszkára, amely automatikusan billen meg s gurítja az áldozatot a bárd alá. A következő pillanatban Louise Cannel nyaka benne szorult a guillot-

A kalóz-ősök miatt kiirtották Anglia egyik legrégebbi családját

A Beresford-gyilkosság titkára régi iratok derítettek fényt

London. Anglia magasabbranjú körei nagy megdöbbenéssel fogadták a napokban azt a hírt, hogy Beresford márkit, a szigetország egyik legrégebbi családjának szeniorját, egyben pedig legutolsó férfitagját holtan találták skóciai birtokának egyik erdejében. A halott főur mellett megtalálták a vadászfegyverét is, melyből egy golyó hiányzott. A vizsgálóbíró megállapítása szerint a márki véletlen szerencsétlenség áldozata lett. A hatóságok már arra készültek, hogy megadják a temetési engedélyt, amikor jelentkezett egy magán detektíviroda két alkalmazottja és rövidesen bebizonyították, hogy Beresford márkit nem bal eset érte, hanem orozva meggyilkolták. Meg is nevezték a gyilkost, aki az első órákban állhatatosan tagadott, de aztán megígért és tettét oly szenzációsan indokolta, hogy vallomásának hatása alatt még ma is vak dühvel fordul feléje egész Anglia.

A Beresford márki halálát kétszáz esztendő óta teljesen érthetetlen események előzik meg. A fiatal főúr már a nyolcadik a családban, aki tragikus halállal pusztult el. Édesatyját fürdősközben érte utól a végzése 36 éves korában: vízbe fulladt egy gát alatt. Nagybátyját egy elkévert golyó ölte meg. Visszafelé haladva a család történetében, kiderült, hogy 1866-ban egyik Beresfordot vasuti baleset érte, 1831-ben egy másikát loval gázolták halálra, 1798-ban az akkor még Henders esquire nevű őst szildákról taszították a mélybe, míg 1754-ben egyik ősz valami rejtélyes rovar csilpése következtében pusztult el. Végül 1713-ban párbajban esett el egy Beresford a rucknessi kastély kertjében. A sors most Beresford márki zárta a nyolcadiknak és ezzel ki is pusztult ez a nagynevű család, amely a szigetország politikai és társadalmi életében egyaránt nagy és jelentős szerepet vitt.

Az ősök halálos itélete

A Bersfordokat egyébként érthetetlen legenda középpontjába állították ezek a sorozatos balesetek. Azt beszélték róluk, hogy ahányszor egy-egy tagja a családnak szerencsétlenül jár, fehér alak jelenik meg a baleset színhelyén. Ezt a jelentést a Rucknessi fehér rémnek hívta a nép s most erre a "szellem"re is rátejté kezét az előrehaladott angol detektív tudomány.

Beszélnék a poros iratok

A márki halálának hírére megmozdultak a magánnyomozóirodák is, mert a sorozatos balesetek mögött szenzációt sejtettek. Sohasem derült volna világgosszág a halálraült család tragédiájára, ha történetesen nincs a világban gazdasági krízis, amelynek következtében egyik detektíviroda Barnholm nevű alkalmazottja fel nem cseréli régészeti tanári oklevelét a többet jövedelmező rendőri szolgálattal. Ennek a fiatal tudósnak szöveget ütött a fejébe a Beresford-ügy. Bevette magát a család ódon irattárába és ott kutatni kezdett a poros akták és kézzel rajzolt könyvek között.

Négy nap fáradkozás után döntő bizonyítékokkal hagyta el a kastélyt és másnap már letartóztattak egy fiatal magnást, aki éppen arra készült, hogy egy középamerikai hajóra szálljon.

Barnholm a Beresfordok irattárában mindeketekül a családalapító ősek történetét kezdte tanulmányozni. Kiderült, hogy a Beresfordok 1690 körül szakadtak ki egy másik ágból, mely kilencszáz esztendőre tudja visszavezetni családját. Az első: Henders hírhedt kalóz volt az Antillákon s sorra fosztogatta ott a telepeket, melyek aranyban dúsak voltak abban az időben. Ő alapította meg voltaképpen az a hajtást, melynek utolsó férfitagja: Beresford márki most dicstelen halálát lelta a skót erdők mélyén.

A kalózvezér azonban nem egyedül folytatta a trópusi szigetvilágban véres mesterségét. Kon-

kurrense is akadt valami Buston nevű kalózvezér személyében, akivel állandó harcban állott az első Beresford. Egy ízben meglepte Bustont a tengeren, hajóját elsüllyesztette, előzőleg azonban irtozósan megkínizta a vetélytársát, elszedett tőle mindent, végül őt magát egy tutajra tette és a tenger veszélyeire bízta abban a biztos tudatban, hogy ezt a kalandot Buston nem élheti túl.

Buston azonban csodálatos módon megmenekült, új bandát szervezett, új vagyont gyűjtött és mikor a végét érezte, megalkotta a legfurcsább végrendeletet, amit ember valaha is hátrahagyott: leszármazottai részére. Buston csak azzal a feltétellel adta át hatalmas vagyonát fiainak és azok leszármazóinak, ha a család minden férfitagja,

Élethalál harc két család között 250 év óta

Mindkét kalózvezér abbahagyták apáik véres mesterségét és óriási vagyonukat hazamenve, letelepedtek Angliában. A Bustonok Walesben voltak hatalmas birtokot, a Hendersek Skócia vidékeire húzódtak. Aztán elkezdődött a szörnyű küzdelem a végrendelet embertelen parancsa szerint.

A Henders-család tagjai csakhamar értesültek a végrendelet határozmányairól és természetesen nekik sem maradtak télenek. Mindjárt a második esetben egy Buston hagyta ott a fogát az erdőszélen, majd 1846-ban, két Beresford pusztulása közt időben érthetetlennek látszó módon nyomtalanul eltűnt a Buston-család két férfitagja. Egyiknek csontvázákat készítettek megölték a rucknessi kastély pincéjének mélyén, a másiknak máig sem akadtak nyomára. A harcot, melynek feltétlenül hatása volt

Kolumbusz tojásának problémája

Valóban, Hölgyeim, az arcbőr szépségének örök fiatalosságának és üde báiának problémája könnyen oldható meg, mint ahogy azt Önök gondolják. A jellege: Tej! A tej az egyedüli, igazán hatásos bőrápoló szer, mint azt már a görögök és rómaiak is tudták, akik a szépségápolásnak elvitázhatatlanul legnagyobb mesterei voltak. A modern orvosok és kozmetikusok magukév tették ezt a felismerést és tiszta tejből a csodálatos hatású Milkuderm-Milchfettcrém és Milkuderm-Hautsalbnet állították elő, melyek más krémekkel ellentétben, nemcsak külsőleg hatnak, hanem a bőrt — szöveteinek helyes kezelése és táplálása által — bársonyossá és üdévé teszik. Ezért a Milkuderm nemcsak a szépség örök forrása, hanem a bőr legjobb orvossága is.

legalább egy Beresford-ivadékok a másvilágra küld. Vezéri fehér köpenyét is fiára hagyományozta és megparancsolta, hogy a halálraült Beresfordok kiirtását ezzel a köpenyvel, illetve ennek a hordásával ünnepeljék meg Buston emlékeztetere.

a Beresfordok kalandos életére, egyik család sem hagyta abba és a tradíciók fel nem adásával titokban tartották mindvégig.

Az a 28 éves fiatal ember, aki az utolsó Beresfordot, annak saját vadászterületén agyonlőtte, súlyosan megsebesült, miután a szeme elé tartotta a Buston-féle végrendeletet, megtört és férfias ösztönökkel vallott. Elmondotta, hogy szabály szerű párbajra hívta Beresford márkit és a két férfi négy napig hajszolta egymást a skót erdőben.

A második napon Beresford megpillantotta Bustont és rákört. Egész sereg sörét találta a szerencsétlen, aki azonban tovább folytatta a vialdalt, végül is meglepte Beresfordot egy tisztáson és egyetlen lövéssel végzett vele.

Női selyem és cérna férfi és gyermek harisnyát, szvettart, bőr és cérna keztyűt, selyem kombinét és harisnyát, reformnadrágot legolcsóbban

Bogyónál,

Str. Eminescu 1.
(Corso-mosai mellett)

Holnap lépnek érvénybe a budapesti Őszi Vásár utazási és vízumkedvezményei

A CFR vonalain 25, a magyar vasutakon ötven százalék az utazási kedvezmény — Vízum nélkül lehet átlépní a határt

Budapestről jelentik: A magyar főváros teljesen felkészülve és változatlan árákkal várja azt az idegeniárást, amely holnap, augusztus 21-én kezdődik. E nap 0 órákor ugyanis életbe lépnek a budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár utazási és vízumkedvezményei, amelyek — a jegyigénylésekből megállapíthatóan — ezuttal is tömegével serkentik utazásra mindazokat, akik megakarják ismerni a lakberendezés és háztartás minden modern újítását és új eszközét.

Az utazási és vízumkedvezményeket bárki igénybe veheti. Tizenkét ország nyújtott az Őszi Vásár látogatóinak jelentős, 25-50 százalékos utazási kedvezményeket, a magyar határt vízum-

nélkül lehet átlépní és a vízumot utólag Budapesten a vásár területén lehet mindössze 2.50 Pengő kezelési illeték lefizetése ellenében megkapni. Az utazási és vízumkedvezmények igénybevételére az Őszi Vásár utazási igazolványa szól. Az utazási igazolványokat Budapestről már szétküldték, mind a 12 ország valamennyi utazási s menet jegyirodájának és így azok már mindenhol könnyűszerrel beszerezhetők.

A városligeti Inarcarnokban egyébként már annyira előre haladt a rendezés munkája, hogy már csaknem minden a helyén van s a kiállítási csarnokok annyira megteltek, hogy nagyobb jelentkezéseket már el sem fogadhatnak.

Nehézségek a németországi tranzit-forgalomban

A német vasutak a tranzitáruk fuvardíját csak nemes valutában fogadják el

A Németországon át irányuló tranzit az utóbbi időben súlyos nehézségbe ütközik és jelenleg az a helyzet, hogy az aradi szállítók a Németországon át való tranzit megbízásokat egyelőre nem is tudják teljesíteni. Ennek oka a német kormány egy közelmúltban kiadott rendeletében keresendő, amelynek értelmében a Németországon át történő tranzit fuvardíjának kifizetését a német vasutak márkáiban nem fogadják el és azt követelik, hogy ezeket az összegeket nemes devizákban fizessék ki. Ezt viszont a szállítók vállalatok nem tehetik meg, mert a Banca Nazionale ily célokra vagyis a tranzitáruk fuvardíjának előzetes kifizetésére nemes devizákat nem engedélyez.

A német kormány fenti rendelkezését azzal a céllal léptette életbe, hogy a németországi nemes devizaállományt gyarapítsa.

Értesülésünk szerint a nagy nemzetközi szállítók igyekeznek közbenjárni a német kormánynál a fenti rendelet visszavonása

érdekében, rávilágítva arra, hogy annak következtében a Németországon át való tranzit előreláthatólag erősen csökken majd.

Felmerült az a terv, hogy addig is, amíg a helyzet tisztázódik, a nyugati államokba irányuló szállítást ideiglenesen Gdynia lengyel kikötő felé irányítsák és onnan szállítsák tovább, másrészt pedig a constantai kikötőn át igyekezzenek a szállítást lebonyolítani. Ezek a megoldások azonban nem versenyképesek, mert jelentős költségeket emésztenek fel. Az érdekeltek oda igyekeznek tehát hatni, hogy a szóban levő rendeletet vonják vissza és továbbra is fogadják el a tranzitáruk fuvardíját a német vasutak márkáiban.

CORSO Ma: 11.30 és 3-tól folytatódagasan.

Szenzációs kettős műsor:

I. GOLGOTHA HARRY BAUR és JEAN CABIN-nal,

II. Szivek csalogánya Deanna Durbin és Herbert Marschal-nal

PENSIÓBAN

lakás és teljes ellátás nem kerül többé, mint szállodába egymagában a szoba.

Ha Budapestre jön, lakjon a Belvárosi Pensióban

IV., Vörös Pálné-uca 10., félemelet,
a Belváros szívében.

Hideg-melegviz, központi fűtés, kiváló kiszolgálás

NEURALGIA
FEJFAJÁS
HÜLES ELLEN

ANTINEURALGIC

UJANOL

Kapható gyógyszerárakban
és drogueriákban

Petőfi a rablók között

— Néprege a Homoródméntéről —

Irta: Péterfy Tamás

A múlt század közepén, Petőfi korában rémes világ volt az erdővidék és Udvarhelyszék között elterülő Rika erdőség bércei között. A század első felében, negyvennyolc előtt, a Feketebács volt az atások réme, Udvarhelyszéktől Erdővidékéig. Óriás erejét bámulta mindenki, aki ismerte. Hanem a Feketebácsnak is meg volt a gyöngye oldala: boldondulásig szerezte a szép nótákat. Ha egy szép új nótának a hírét hallotta, hát jobban törte utána a sárt, mint egy hercegi utasért. Addig járt, amig megtanulta...

Csengő, reszkető hangjától sokszor visszhangzott a Rika bérce tája. Csak úgy zugtak dalától a százados főlgyek, az évezredes sziklaoldalak falai, mintha segíteni akarnák röpülésében az erős hangot, hogy elérjen az erdő széléig...

Pedig messzi volt a rengeteg szélé. Száz kiállítás egymás végébe sem érkezett volna ki a legközelebbi oldalon. Ez a legközelebbi oldal a rákos, mert azután Muszkaországba mehet a rengetegbe a rabló anélkül, hogy a napsugár csak egyszer rácsüffött volna a sötét lombok végtelen sátona alatt.

A nótakedvelő haramia vezetnek később párja akadt. Csak olyan haramia vala, mint ő és Veres Nyikának hívták a jövevényt. De ez is éppen olyan nóták bolondja volt, mint a Feketebács. Ez a meszsi földet bejáró jövevény hírlő hozta, hogy Erdélyország földjét tapossa Petőfi Sándor, az a hites pennás legény, akinek sok szép nótáját dalolták szerzte a hazában.

Kevés biztatás kellett ahhoz a Feketebácsnak, hogy meghívja vendégül a nótacsínáló Petőfit. Nyika elmagyarázta a rablóvezérnek, hogy ez nem könnyű dolog ám, mert katona és ha jól emlékszik, hát tiszt!... Azután a nótacsínáló különös alakját magyarázta el és az arcfarmáját beszélte érdekesen. Hát ez furcsa különös ember volt. Már elbeszélés után is nagyon tetszett a Feketebácsnak. Megismerte volna akár egy millió ember közül.

Hát, amikor megtudta, hogy Petőfi, mint katona sem visel gallért! No, ez még jobban tetszett a Feketebácsnak. És vállatni kezdte a cimborát, hogy miként lehet katona gallér nélkül?

Veres Nyika megmagyarázta, hogy annak a Verscsínálónak nem a császár parancsol, hanem Kossuth apánk, aki olyan ember, hogy a hazáról esvén szó, még Rózsa Sándornak is megkegyelmezett és vezérré tette. No, hát egy istenes poétát, egy nótacsínálót, magyarok bálványát, hogyne engedne gallér nélkül jární?

Addig beszéltek a nóták bolondjai, hogy végre kikoskodták és megegyeztek abban, hogy fölkeresik a nótacsínálót. Nyika úgy biztatta a Feketebácsot, hogy élve, vagy halva meg kell keríteni!... De bezeg nem tetszett ez a fölétel a Feketebácsnak. A rettenetes ember feltúrte zsiros feketé ingujját és azzal fenyegeződtött, hogy megtapogatná annak az istenteremtette embernek az oldalbordáját, aki bánatná Petőfit, a nótacsínálót! Mert a nóta a föld virágja és aki csinálja az az ég jószágát! Petőfi megkerítésére nehezen találtak ki a terület. A földolog az vala, hogy közelébe jussanak.

A Feketebács csupán egy istenes nótát akart tőle hallani. Aztán azt se bánja, ha meghal, hiszen egy rablóval több, vagy kevesebb?!... az nem sokat számít!

Nagy későre kisütötték a terveket. Ugy határozták, hogy beállanak a honvédáborba. Az lesz a legkönnyebb hozzáférkezés.

— Hátha nem tesznek ahhoz a csapatfőző? — okoskodott a nagyerejű Feketebács...

Veres Nyika váltig biztatta, hogy a jelentkezőket odateszik, ahová kívánják! Igaz az is, hogy ha felismernék valamiképpen, hogy ők a rablóvezérek, hát menten kibujtatják, — nem csak a honvédmundérból, hanem a bőrűkből is!...

Igy esett, hogy az ország legveszedelmesebb két haramiája beállott a honvédek közé s már a negyedik héten, vagyis a segesvári csata után ellopják Petőfit, olyan ügyesen, hogy valóban becstelenté vált volna a világ összes haramiavezérének!

Ugy történt, hogy a két, honvédruhába bujt rabló, mikor Petőfi a kozákok üldözése elől menekült, a Küküllő hidjánál hirtelen megragadták a ló kantárszárát s levezették a folyó széléhez. Gyorsan leszállították lováról, mintha el akarnák rejteni a kis nádasban és a folyó szélénél kikötött csónak kötelét elvágvva, felborították a csónakot a sekély vízben. Majd a felborult csónak alá bujtak, mint valami buvadharang alá, melycsendesen uszott a vízzel lefelé. Mindez oly hirtelen történt, hogy azt senki sem láthatta. De azután sem gyantították, hogy az alatt a kis felfordult lélekvesztő halásztékó alatt három ember lehajolva, a vízben térdig járva menekülhet?!...

Amint mélyebb vízhez értek, lábálni kezdték, azonban nem kellett messzire távozni a hirtől a kanyargó Küküllő medrében. A második fordulónál felemelte a sajka szélét a Feketebács, majd kidugva a fejét s látva, hogy nincs veszély, mert a víz színéig lehajló füzek eltakarják, beszólt a csónak alá, hogy bujjanak ki.

Bűnügyi zárlat alá vették a Mendelsohn-bankház öngyilkos igazgatójának vagyonát

Csődeljárás indult a pénzüzet ellen

Amsterdam. Gazdasági körökben elterjedt hírek szerint a Mendelsohn és Társa bankház ellen megindították a csődeljárást. A vizsgálat során kitűnt, hogy egész sor holland bank igen jelentős összegeket bocsátott a Mendelsohn bankház rendelkezésére. A holland sajtó a legnagyobb mértékben elítéli a Mendelsohn bankház működését, a

A csónakot megakasztották a parti fűzek egyikekhez, de felfordítva, miként; előbb volt, ők pedig hárman beültek a fűzek sötét árnyai alá, a csónak közelébe. Es itt is előrevigyázó volt a rabló, mert ha valaki jön, csak viz alá merülnek s a másik pillanatban a felborított csónak alatt haladnak tovább fölfele, észrevétlen...

Nagy zápor hullott le a segesvári csata vége felé, melytől megáradott a folyó. Szerencsére mégsem ért fölfebb sehol a válluknál. Két óráig hallgattak a vízparton, míg teljesen be nem sötétedett. Csupán erre vártak a rablók, mert a további terv már készen volt.

Evezőt nem használhattak, mert csobogott. Tehát levágtak két hosszú rudat a parton, mellyel mindenhol a fenekére értek s azokkal lökdözték a sajkat fölfele. Peőfit megnyugtatták, hogy a helyet jól ismerik, csak kerülőt tesznek, de a honvéd tábor felé viszik...

Sötét volt, átkozott sötét. Egy óra múlva adály nélkül érkeztek Héjasfalva elé, hol kikötöttek. De nem mentek fel Kereszturra, hanem az erkeudi erdők szélén betértek egy juhásztanyára.

Más ruhákat kértek a juhásztól. A juhász nem akart adni. Hanem mikor a Feketebács félrehívta és a levegőbeemelte félkezével s a nevet is megsugta, úgy vacogott a foga szegény juhásznak, mintha a hideg rázná... Talán ki is rázta idejét. Mert azt is tudta, hogyha ez a rabló megharagszik, olyan erős, hogy a számafedeles tanyáját föllemeli s rádönti. Így csakhamar előkerült két öltöny, mely bő ing s mellényből állott, az alsó ruhán kívül. A harmadikért le kellett vetközni a juhásznak és a honvédmundér került rá esérébe...

A Feketebács óvatos volt itt is. Magával vitte Petőfi tiszt ruháját. Bojárruhában érkeztek vissza az erdő széléhez, hol megkötve három paripa várta őket a Veres Nyika ügyességéből... Hamar tudott lopni a rabló. Lóháton haladtak tovább s úgy fogyasztották el a bojtártól hozott sajtót is. Távozásuk után a juhász hányni kezdte a keresztet magára és reggelig meg sem állott az imádkozással, keresztánnyással, úgy meg vala ijedve. De akkor sem merte a faluból látogatásra érkezett feleségének elmondani, hogy kik jártak nála, hanem azt hazudta, hogy a szép asszonyok szele kísértette. Az változtatta át honvéddé...

A menekülők, mire pitymallani kezdett az ég karimája, már benn voltak a Rikában, hol a százados főlgyek tövében pattogó hasások mellett serényen készült nyárson forgatva a zsványpecsenye.

A rablók azután többé nem is engedték el maguk közül a nótacsínálót. Ugy vigyáztak reá, mint a szemük világára. Olyan ruhát hoztak neki, amilyent csak kívánt s az eledelét is ezüstedényből ette... Tehát azért nem tudott soha senki Petőfi haláláról, mert a rablók rejtkehelyéről soha el nem mehetett, de szűkséget sem látott haláláig.

Igy beszéli ezt a homoródménti néprege.*

* A magyar nép ajkán szálló Petőfi Regéket összegyűjtötte Péterfy Tamás székely író és 1899-ben adta közre először.

Az „Aradi Közlöny” nyári rejtvényderbyje

A múlt vasárnap közölt XII. forduló rejtvényeivel befejezést nyert az Aradi Közlöny nyári rejtvényderbyje. A tegnapi beérkezett megfejtések gondos átvizsgálása és mind a tizenkét forduló megfejtéseinek újabb ellenőrzése után mint a husvéti derby után is tettük, az egész anyagot egy nártatlan zsűri elé terjesztjük. A zsűri bírálja felül a pályázatokat és a pontszám szerinti sorrendet megállapítva, itéli oda a verseny díjait, holt verseny esetén pedig sorsolással határozza meg a nyertesek egymásutáni sorrendjét.

Nagy és sok időt igénylő ez a munka, mert hetenként kilencszázon felüli megfejtő versengett az első-ségért. Tizenzen felüli megfejtés érkezett be tehát a derby tizenkéthetes időtartama alatt, ami példátlan még a sorozat-rejtvényversenyekben is és ez a nagy érdeklődés, ez a végig kitartó versenykedv bizonyítja, hogy nyári rejtvényderbynek érdekes jó szórakozást nyújtott előfizetőinknek, szívesen foglalkoztak vele és napigondjaik rengetegében jól esett rejtvényeink mel-

lett felüldülniök megpihenniök.

Örvendünk, hogy ismételten szolgálatára lehetünk olvasóinknak és ez az öröm a jól végzett munkánk jutalma.

Kedves megfejtőink! most egy kevés türelmet kérünk és az ellenőrzési munkálatok bevégezése után — minden valószínűség szerint szeptember első hetében — közölni fogjuk a verseny eredményét és kiadónkunkban a már szokásos módon a nyertesek, a jó szórakozáson felül, átvehetik pompás ajándékainkat, illetve azok utalványait.

A nyári rejtvényderby XII. fordulóiban közölt rejtvények helyes megfejtései a következők: KERESZT REJTVE NY: Révész Béla BETŰREJTVE NYEK: Kicsi a bors, de erős. TANUKIHALLGATÁSRÁ NEM KERÜL MA SOR, hanem holnapután. A NYERT ÍRÓ NEVE: Molnár Ferenc.

Ez utóbbi helyes megfejtését 10 ponttal értékeljük.

Egy csöpp anyag csodát tud művelni, ha...

Beszélgés Joliot tanárral, a rádium nagy tudósával

Páris, augusztus hó. Amikor pontosan délelőtt 10 órakor Joliot professzor meghívásának eleget téve, átléptem a hatalmas modern vöröstéglás Curie-intézet kapuját, és bejutottam a kísérleti terembe, különös meglepetés ért.

A világhírű rádiumprofesszor egyik asszisztense — rokonszenves, fehérköpenyes francia fiatal ember — ezekkel a szavakkal lépett hozzám:

— Szabad az óráját egy pillanatra, uram? !...
— Hogyne! — mondtam szolgálatkészen, kicsit csodálkozva és átadtam az órát, Zsebre vettem. Azután mellettem álló két angol kollégámhoz fordult és udvariasan mosolyogva elvette az órájukat is. Azután sarkonfordult és kiment a szobából.

A világhírű tudós atomrobbantási kísérletei

Megütödé néztünk egymásra. Ripkán fordul elő az újságíróval, hogy interjú elkövetkezik az óráját. Néhány másodperc múlva azonban megoldódott a rejtély. A fiatal tudós visszajért és mosolyogva mutatott a kísérleti terem bejárata fölé függesztett hatalmas táblára:

VIGYAZAT! ULTRAFESZÜLTSEG!

Ebbe a terembe mindenki óra nélkül lépjen be!
Ha a lámpa kigyullad, hagyjuk el a termet, mert a sugarak életveszélyesek!

Kisérőnk megmagyarázta, hogy a szomszédos teremben, ahol Joliot professzor ebben a pillanatban is forradalmi jelentőségű atomrobbantási kísérleteket folytat,

olyan hatalmas mennyiségű rádium van felhalmozva, amely pillanatok alatt valósággal megbolondítja és tönkretesz a közelében lévő óraszerkezeteket.

Amikor pedig az ajtó fölötti kék lámpa kigyullad, a közeli termekben csak különleges ólom- és aszbesztanyagokból készült keztyűvel és maszkban szabad járkálni, mert minden egyes tárgy érintése halálos lehet.

Az ajtó fölötti kis kék lámpa még nem égett. Beléptünk a következő terembe, amely különös elektromos berendezéseivel valami gigantikus, modern aranyosnáló műhelynek tűnt előttünk. Ebben a tornaterem nagyságú fantasztikus laboratóriumban dolgozik, kutatja az atomok titkait a Nobel-díjas Pierre Joliot, a legendás Curie házaspár szellemi örököse, Curie-ék leányának a férje, az az ember, akinek felmérhetetlen jelentőségű kísérletei most már hetek óta foglalkoztatják a francia közvéleményt. Új, forradalmi jelentőségű technikai elméletről van szó, amelynek gyakorlati megvalósítása

az emberi munka egész mai rendszerét egy csapásra megváltoztathatja és új, csodálatos területeket nyithat meg civilizációnk előtt.

Egy pillantás a jövő fantasztikus világába

A nagy tudós néhány percre félbeszakította munkáját és a következő feltűnő nyilatkozatot tette kísérleteiről:

— Azok a kísérletek, amelyeket jelenleg folytatunk, voltaképpen régebbi atomrobbantási kutatásaink folytatását jelentik.

— Mindenki tudja, mit jelentenek ezek a szavak: mozgatóerő, energia. Az energiaforrások, az ipari táplálék, a szén, az olaj, az elektromosság a modern lét nélkülözhetetlen eszközei, ezek nélkül mai civilizációnk nem is tudna létezni. Az átlag ember azonban valószínűleg sohasem gondolt még arra, vajjon milyen végtelen energiaforrást rejt magában mondjuk az ön kezében lévő újság egyetlen lapja. Kísérleteinkkel éppen azt az új elméletet akarjuk beigazolni, mely szerint az anyag alkotórészeinek megfelelő elrendezése és helyes felhasználása esetén akár egy ilyen pehelykönnyű újságlap is olyan energiát képes adni, amely óriási erővel másodpercek alatt több ezer kilométer távolságra repíthet gigantikus súlyú testeket, mint például a „Normandie” óceánjáró. Csakhogy az újságpapír vagy bármely más anyag parányi alkotórészeit, atomjait (ezeket az elképzelhetetlenül sebesen forgó láthatatlan testecskéket), azok energiáját, megfelelő módon meg is kell ragadni, foglyul ejteni, ahhoz, hogy az új energiaforrásokat megszerzzük.

Joliot professzor elmondotta még, hogy ugyanez a kísérlet már régen folyik. Ilyen merész koncepcióval azonban — a pa-

rányi atomok energiájának felhasználásával — még sohasem foglalkoztak. A nagy francia tudós laboratóriumában óriási elektromos berendezéseket mozgósít munkatársaival, hogy mindennapi életünk anyagaiból kivonja a rejtett energiákat.

Mint a rádium kérdések egyik legnagyobb ismerője, természetesen, elsősorban a rádium alapanyagával, az urániummal kísérletezik. Szerinte megfelelő atomelrendezés esetén ennek az anyagnak egyetlen gramja képes másodpercek alatt átrepíteni a Normandiek kolosszusát az óceán egyik oldaláról a másikra, vagy többszáz kilométeres sebességgel évekig mozgásban tartani egy bombavető repülőgépet...

Az az ember, aki most ezekkel a fantasztikus kísérletekkel foglalkozik, szellemi letéteményese annak a zseniális emberpárnak, amely negyven évvel ezelőtt egy döngölt padlóju, lyukas tetőjű bádorgatóban megtalálta az új anyagot, a rádiumot, amelynek felfedezése forradalmasította a kémiát és a gyógyítást. Marie Sklodowska és Pierre Curie volt ez az emberpár.

Most pedig negyven évvel később egy másik házaspár fehér köpenyben, égő arccal folytatja — most már a tudományhoz méltóbb falak között — azokat a kutatásokat, amelyeket a francia Akadémia egyik legutóbbi ülésén „a század kísérleteinek” mondott valaki... Irene Curie — Pierre és Marie leánya — és Pierre Joliot, ez a házaspár. Pierre Joliot már 14 éves korában a Curie

Mit ír a világ legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro-D. kiváló gyógyhatásáról

A Medizinische Wochenschrift című világhírű bécsi orvosi folyóirat 1935-ös évfolyamának 6-ik számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro-D.-vel végzett kísérletek folyamán a Pelikangasse 4. szám alatti Childs Spitalban, (mely tulajdonképpen a Rockefeller alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro-D. kiváló gyógyhatását gyomor, bél, máj, epe és vesébajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro-D. rendkívüli hatásának a titka abban rejlik, hogy olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 le utánvét mellett CSÁSZÁR E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A házaspár képevel díszítette szobájának falát. Felesége pedig iskoláinak befejezése óta kutatja azok a problémák, amelyek szüleit világhíressé tették, egészen fiatalok voltak még, amikor a sors véletlenül összehozta őket. Mind a ketten ugyanabban a laboratóriumban dolgoztak. Ugyanaz a szenvedélyük, ugyanaz az érdeklődési körük volt, egészen természetesen, hogy összeházasodtak.

Életüket megosztják a Curie Intézet laboratóriumaival és párisi környéki villájuk között, ahol már Helen és az ifjabb Pierre Joliot, a harmadik generáció böngészte a fizikai és kémiai könyveket.

BÓNIS JÁNOS.

Zárlatot rendelt el a valutázással vádolt Széchenyi grófné vagyonára a budapesti ügyészség

Budapest. Ez év június hónapjának derekán érdekes feljelentés futott be a budapesti főkapitánysághoz. Széchenyi Bálint grófné, született Bachruch Margit azzal vádolta Podovetz Udóné Váci-uccai fiűzőkészítőnőt, hogy 63.440 pengőt elcsikasztott tőle.

A főkapitányság a feljelentés alapján azonnal megindította a nyomozást. Mindenekelőtt kihallgatták Podovetzné, aki elismerte, hogy a grófnétól az összeget átvette, de koránt sem azzal a rendeltetéssel, hogy azt a Kereskedelmi Banknál lefizesse, hanem azzal az utasítással, hogy a pénzt egyelőre ismeretlen férfinak adja át, akitől 1400 angol fontot fog kapni és ezt a valutát kellett volna a pengők ellenében Széchenyi Bálintné grófnénak átadnia. Kihallgatása során Podovetzné azt vallotta, hogy ezt a férfit Forgács Béla budapesti ügyvéd mutatta be neki, az ismerkedés alkalmával.

A kihallgatások után, a valuta-ügyészség őrizetbe vette Podovetz Udónét, Gatterburg Frigyes grófot, Forgács Bélát, Preisz Gyulát és Vas Gáspárt. Széchenyi Bálint grófné szabadonbocsátásával egyidejűleg a budapesti királyi ügyészség végzésében zárlatot rendelt el Széchenyi Bálint grófné, született Bachruch Margit és társai összes ingóságaira és követeléseire. Ez a végzés arra mutat, hogy a grófné szerepe még koránt sincs tisztázva a furcsa ügyben. Ilven körülmények között a közvélemény érthető érdeklődéssel várja az őszi főtárgyalást.

Széchenyi Bálint grófné Bachruch-leány, a békeévek híres ékszerésznő leánya, akinek Bécsben és Budapesten volt nagy ékszerüzlete és ékszergyára. Az öreg Bachruch óriási vagyont szerzett, amelyet halála után fia, Albin és leánya, Margit, az ügyben szereplő Széchenyi grófné örökölt. Bachruch Albin ismert alakja volt a háborúelőtti Magyarországnak. Cingár, ideges alakja mindenütt látható volt, ahol a gazdag emberek megfordulnak. Két kézzel szórta a pénzt a mulatókban és a lövősenypályákon, egyaránt ismerték ugy Budapesten, mint Bécsben, Milánóban, vagy Párisban.

Rövid néhány esztendő alatt milliókat

szórt széjjel és aránylag fiatalon halt meg. Széchenyi Bálint grófné, született Bachruch Margit már sokkal jobban gazdálkodott örökségével. Budapesten Bachruch Micj néven ismerték a társaságokban, első férje Steiner földbirtokos volt. Ennek elhunytja után Totth Gida dr. ismert budapesti nőorvos vette el, akitől azonban nem sokára elvált. Harmadik házassága révén lett Széchenyi Bálint gróf felesége. Széchenyi Bálint gróf is elvált ember. Első felesége orosz hercegnő volt, akivel még a világháború alatt, a szibériai fogságban ismerkedett meg. A grófnak a házasságából négy gyermek született, de később elvált a hercegnőtől, hogy elvegye Bachruch Margitot, aki, mint említettük, nagy vagyonnal rendelkezik. Széchenyi Bálint grófnak hegyközi háromezer holdas birtokán a házasság után hatalmas beruházások indultak meg, ma ez a birtok Magyarország egyik legjobban berendezett mintagazdasága.

Egyévi börtönre és egymillió lei pénzbírságra ítélték egy arany-csempésznőt

Temesvárról jelentik: Még a múlt évben történt, hogy Zsombolyán letartóztattak egy Friedmann Mária nevű, szatmári származású nőt, aki aranyérmeket és aranyrudakat akart külföldre csempészni, — annakidején részletesen beszámoltunk erről a nagy szabású csempészési kísérletről.

Friedmann Mária a vizsgálat során azzal védekezett, hogy a csempészést megbízásból akarta elkövetni: az utiköltséget és ezer lei tiszteltdíjat ígérték neki, ha az aranyértékeket eljuttatja Trifcszthe. Megállapították azonban, hogy fiktív névre hivatkozott, az állítólagos megbízó — nemlétező személy. Friedmann Mária a most megtartott bírósági tárgyaláson nem jelent meg, a törvény szerk mindazonáltal letárgyalta az ügyét. A csempésznőt egy évi börtönre, egy millió pénzbírságra s a nemzeti banknak fizetendő százharminckétezer lei kártérítésre ítélték. A bíróság egyuttal elrendelte, hogy a kérdéses aranyat elkobozzák.

A legújabb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer E I P E R T-salonjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41.

Elmarad az aradi munkakamara aldunai kirándulása

Az aradi munkakamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy az augusztus 20-ra hirdetett aldunai, illetve Turmu-Severin-i kirándulást szeptember 3-ra halasztják, részben a rossz időjárás miatt, részben a munkaügyi miniszter által rendezendő constantai kirándulás miatt, amelyet augusztus 25-e és 28-ika között bonyolítanak le.

Az angol király két kisdíák unokaöccsének nagy balesete az ujság- írás terén

Eljárás indult ellenük katonai titkok
közlése miatt

Londonból jelentik: A hadügyminisztérium eljárást indított a király két unokaöccse ellen katonai titkok közlése miatt. Az ügy igen nagy feltűnést keltett. Mary királyi hercegnőnek, Harwood kapitány nejének két fiáról van szó, akik az etoni kollégium növendékei. A két fiú Yorkshirében kétszáz példányban sokszorosított lapot adott ki, amelyet löversenytippei miatt előszeretettel olvastak. A lap utolsó kiadásában egy katonai cikk jelent meg, olyan adatokkal, hogy emiatt a hadügyminisztérium eljárást indított a király két unokaöccse ellen. A két lapszerkesztő közül az egyik 16, a másik 15 éves.

Színház

A szintársulati bucsuelőadása

Vasárnap este „Szonja“ nagyoperett Betegh Bébivel — Kedden Felhő Ervin jubileuma —
Vasárnap délután is lesz előadás

A Mihályi szintársulat augusztus 24-én, csütörtökön befejezi nagyszerű vendégjátékát. A hátralevő napokon minden este érdekes eseménnyel kedveskedik az igazgatóság. Vasárnap este Harmath Imre és Budai Dénes szenzációs operettje, a „Szonja“ kerül színre Betegh Bébivel a főszerepben. A kiváló művésznek régi fényét csillogtatja ebben a parádés szerepben. Nagystílusú játéka kiemelkedő színházieseményt jelent. Hasonlóan remek alakítással biztosítja a sikert Vargha Ilona, a kitűnő, temperamentumos szubrett, azonkívül Haller Sándor, Sugár, Lukács, Mihályi és a többiek.

Vasárnap délután 6 órakor is előadást tart a színház. A „Kéknefelejt“ nagyszerű operett kerül színre. (17 és 27 leies helyárak).

Hétfőn este (17 és 27 leies helyárakkal): „Kéknefelejt“, szerdán este „Szonja“, csütörtökön: „Paprikácskirke“.

Kedden este lesz Felhő Ervinnek 20 éves szilveszter jubileuma. A kitűnő komikus „Botrány a színházban“ című saját operettjében szinte felülmúlja önmagát. Az ünnepélyes jubiléus előadás iránt páratlanul nagy az érdeklődés.

MEGJELENT

AZ „ERIKÁ“ MÁSODIK KIADÁSA

Montreux, St. Moritz, Genf, Lac Léman... csupa tündéri hangzású név, mint mesevilág elszülődött harangjai csilingelnek fülünkbe. Svájc üde havasi levegője csapja meg arcunkat, ha Seidner Imre „Erika“ című regényét olvassuk. A svájci havasok alján nehezen gyökeret eresztő életről mesél ez a könyv, amelyben sok megpróbáltatás vegyül hangulatos, vidám epizódokkal, hogy oivastán felfigyelünk a valóságra: „Igen, ilyen az élet! Derűs és szomorú is egyeztérre!“ Középről látunk egy elsodort életet, amely plasztikusan mintázza az örök emberi sorst, a keresetlen egyszerűséggel megírt könyvben. A megkapó emberi tragédia és picinyke boldogság mögött havas fejukkal ott állnak őrt a svájci hegyóriások, a Lac Léman kék tükré felett pedig csipősen süvít a bise.

SPORT KÖZLÖNY

Tartalékolt együttessel utazik az AMTE Resicára

A Gloria résztvesz a B. liga küzdelmeiben — Varjassy eladó, de csak a Ripensiának, az UDR-nek, vagy a Gloria CFR-nek

Az 1939—40-es bajnoki évad veszi kezdetét egy hét múlva. Az NB-ben szereplő csapatok — kevés kivétellel — komoly előkészületeket tesznek már hetek óta. Egyik-másik játékosokat szerződtet, a többiek szorgalmas edzéseket tartanak, nemzetközi mérkőzéseket játszanak. Az idény csupán néhány csapatot talál készületlenül és sajnos ezek között van az AMTE is. A Venus, a Rapid, a Ripensia, a CAMT már nagyon előrehaladtak az edzésben, az UDR is hetek óta dolgozik, a Carpat is sorra játsza a barátságos mérkőzéseket. A múlt héten a Victoria mérkőzött a Kac-csapatával.

Aradon azonban a múlt heti komolytalan edzőmérkőzést leszámítva alig folytatott edzést a piros-fekete együttes. Vasárnap Resicán az UDR-rel játszanak, de az egyesület vezetősége még szombaton este is gondhan volt az összeállítást illetően. A csapattal már csak nem bizonyos, hogy nem megy el Kovács,

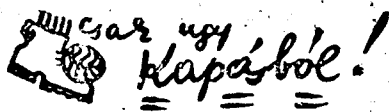
Szabó és Gerold, esetleg Léb, akivel még a szombati napon tárgyalások folytak.

Előreláthatólag Lörincz véd és a hiánzó játékosokat ifjúsági csapatba tartózkodókkal pótolják. A Transilvania rendezésében a Gloria pályán sorra kerülő mérkőzésen az AMTE második csapata vesz részt.

Egyébként az AMTE-hoz hasonló készületlenség jellemzi a Gloriát is, ahol péntek estig a legnagyobb határozatlanság uralkodott.

Ekkor a vezetőség elhatározta, hogy megkezdí edzéseit és résztvesz a B. liga küzdelmeiben. A játékosok közül kivéve Varjassyt, senkit nem engednek el, azonban Varjassyval kapcsolatban is csupán három egyesülettel állnak szóba: a Ripensiával, az UDR-rel és a Gloria CFR-rel.

Ha a három egyesület közül egyik sem érdekli a kitűnő játékost, akkor továbbra is a Gloriát erősíti majd.

Rafael Éva 100 és 50 méteren bajnok lett a bucsuresti országos versenyeken. A kitűnő aradi uszónőnek, aki az AAC színeiben indult, nagy sikere volt, mert jó eredménnyel biztos elsőként uszott a célba.

Bindeat leigazolták a CAMT-hoz, de a válogatott jobbszélső, aki temperamentumáról legalább olyan ismert, mint játékkészségéről, — nem akar menni. Megmondolta magát és szívesebben maradna a Ripensiában. Határozottan kijelentette, hogy nem játszik a CAMT-ban. A szabályok értelmében örökre eltilthatják a futballtól...

Mégegyszer Bogdan, a Rapid balszélsője végleg Franciaországban marad. Levelet intézett volt csapatahoz és végleges elhatározását bejelentette.

A NAC készülődik a szezonra és két új játékost szerződtet. Ismét komoly szerepet kíván játszani az ország sportjában.

Kolláth, a szolnoki MÁV kitűnő játékosa néhány hete a Pénzügy csapatához kérte igazolását. Kolláth most visszatért régi egyesületéhez és régi állását is elfoglalta már Szolnokon.

A budapesti OTT október elsejétől angol futball-otkatót szerződtet. Arthur S. Rowe, a híres edző egy teljes éven keresztül tartózkodik majd Magyarországon.

O Felfüggesztették a Sp. Studentesc csapatát. A FRFA a futballszövetség felfüggesztette a Sp. Studentesc játékot, mert 10 ezer leiel tartozik a bucsuresti diákcsoport Dobó nevű edzőjének.

O A román játékosok és egyesületek beadványa a szövetséghez. A Curentul hírt ad arról, hogy az összes bucsuresti román játékosok és egyesületek kérelemmel fordultak a szövetséghez abban az ügyben, hogy ne engedélyezze kisebbségi nevek románosítását olyan formában, hogy a romániai sportban már szereplő neveket vehessék fel azok, akik román nevet akarnak választani.

O Raffinszky edző lett Bucurestiben. Raffinszky, a Rapid temesvári származású játékosa megvált egyesületétől és a bucsuresti Ciclon nevű egyesület edzője lett. Raffinszky állást kapott és edzői, valamint esetleges játékosai működését amatőr alapon fejtí ki.

O AZ AAC FUTBALLSZAKOSZTÁLYANAK KÖZLEMÉNYE. Az AAC futballszakosztálya a következő keretet jelölte ki a Transilvania elleni mérkőzésre. A játékosok kötelesek fél négy órakor megjelenni a Gloria pályán: Thaller, Ujj, Kossik, Egressy, Zoller, Koluncsics, Kosnica, Popa, Vass, Kelly, Komjáthy, Miklóssy, Nagy.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Vasárnapi futballműsor Részletes bíródelegálás

A vasárnapi futballműsor eseménye a Transilvania jubiléus futballmérkőzése. A részletes műsor és a bíródelegálás a következő: Gloria-pálya: 9 óra: Gloria törpe—Unirea törpe. Bíró: Schneider. 18 óra: Gloria—AMTE, bíró Clorogariu határbírók: Sasu és Pfeffer. 16.15 órakor: AAC—Transilvania, bíró: Polaretzky, határbírók: Barbu és Weinberger. 15 órakor: AMTE—Transilvania törpe, bíró: Mariemut. Ezeket a mérkőzéseket a Gloria sporttelepen bonyolítják le. CAA-pálya: 9 óra: CAA—Banatul, bíró: Bartha, 10.15 órakor: Hakoah—ATE, bíró: Gábor. A törpe mérkőzések bajnoki küzdelmek.

Az Egyetértés pályán is labdarugó műsor szórakoztatja majd a sportközönséget. Délután fél négy órakor Egyetértés—Tricolor ifjúsági csapatok találkoznak, fél 6 órakor pedig az Egyetértés és a Tricolor első csapatai mérkőzést rendeznek.

Kikapott a Gloria CFR

Brád. A galatii Gloria CFR csapata Brádon játszott az ottani Mica együttesével. A B) ligás Mica legyőzte a galatii Gloria CFR csapatát. A mérkőzés jó sportot hozott és a Mica kitűnően játszott. A győzelmet jelentő gólokat Pascu és Cheesledeani lőtték, míg a Gloria CFR részéről Mile volt eredményes. Itt írjuk meg, hogy a Mica leszerződteji Koronyt, a Juventus volt kitűnő csatárát.

O Női atletikai bajnokságok kezdődnek Szébenben. Az országos női atletikai viadal ügyében augusztus 16-án a szövetség úgy döntött, hogy ez évben Szébenben rendez meg szeptember 2-án és 3-án. A nevezéseket a F. R. A.-hoz kell eljuttatni Bucurestibe, Str. Caragiale 13. szám alá.

Egyéni társasulazások

és
a WAGONS-LITS/COOK
rendezésében.

Svájc és Páris

Prospektusok: a

WAGONS-LITS/COOK
menetjegyirodában
ARAD, Minorita-palota.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kormány beszüntette a németországi petroleum-szállítást

Románia csak készpénzfizetés ellenében folytatja a petroleumszállítást Németországnak

Páris. Francia politikai körökben mély hatást váltott ki a román kormány határozott állásfoglalása, amely elrendelte a Németországnak szóló petroleumszállítások azonnali beszüntetését. Németország csak akkor kaphat újabb petroleum-mennyiséget, ha a német kormány az eddig szállított petroleum ellenértékét készpénzben, illetőleg devizákban kifizeti. A Figaro rámutat arra, hogy a nyersolaj rendkívül fontos hadianyaggá vált és hogy Németország nagyon rá van szorulva a román petroleumra és benzinre, mert más országokból ezeket az anyagokat csak erős devizák előzetes lefizetése ellenében tudja csak megvásárolni.

A Populaire szerint a román kormány rövidesen Olaszországgal szemben is hasonló lépéseket fog tenni, miután az olasz kormány nem rendezte a román petroleumszállításokért járó követeléseket.

London. A Daily Express részletes cikkben foglalkozik a román kormány elhatározásával és helyesli azt az erőteljes és határozott állásfoglalását, amellyel a bucurestii kormány Románia érdekeit védte. A lap különösen a kormányt az elhatározását emeli ki, hogy Románia nem fog meghátrálni, bármily erős nyomást használjanak is a tengelyhatalmak. Németország és Olaszország számára — folytatja az újság — csak egy út marad hátra, a leszállított petroleum mennyiségért járó összegeket kifizetni és az új szállításokra nézve kellő garanciát nyújtani. A román kormány úgy találta, hogy Romániának nincsen szüksége arra, hogy német ipari cikkekkel áraszsa az országot és ezzel kedvezőtlen helyzetbe sodorják a román ipart. Románia szívesen szállít ezután is petroleumot, de csak készpénzért.

Megvették külföldre az első 30 ezer vagon búzát

A Szövetkezeti központ most már ismét folytatja az állami vásárlásokat

A Szövetkezeti Központnak sikerült az országban felvásárolt búzából 30 ezer vagonot eladni. Az eladás 45 ezer leies áralapon történt, ab Constanta, 77 kilós 3 százalékos áru átadásával. Ez a tranzakció nagy jelentőséggel bír, mert tehermentesíti a hivatalos vásárlások révén felhalmozódott készleteket s a Szövetkezeti Központ új tőkéhez jutott, amellyel folytathatja a vásárlásokat. Ezzel egyidejűleg a földművelésügyi minisztériumból eredő értesülésünk alapján az Argus azt írja, hogy a múlt heti és a legutóbbi esőzések következtében a

tengertermés nagyon megjavult. Ezzel szemben a szőlőnek megint ártott az eső és a peronoszpóra ismét megjelent a sik-vidékeken, ahol gyenge termésre lehet számítani, viszont a dombvidékeken 30 százalékkal nagyobb termést várnak, mint amilyen a tavalyi volt. A dombos vidékeken megkezdődött a pálinkafőzéshez szükséges szilva szedése. A mezey munkálatok most az őszi szántás előkészítésére összpontosulnak. Jövő héten megkezdik a repcevetést. A gabonacséplés még tart az országban és megkezdődött a kender aratása is.

Intézkedés

a régi termésű buza kiviteléről

A pénzügyminisztérium rendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, amelyekkel a következőket közli:

A július 17-iki buzaértékesítési törvény értelmében azok, akik búzával rendelkeztek, bejelentették a megyei buzaértékesítési hivataloknál mindazokat a buzamennyiségeket, amelyek július 17-én raktáraikban voltak. Az így bejelentett buzamennyiségeket 1939. augusztus 31-ig 4000 leies vagononkénti prémiummal lehet külföldre szállítani, anélkül, hogy az exportörnek igazolnia kellene, hogy a szóban levő búzáért megfizette a törvényben előírt minimális árat. Ebből a célból a megyei buzaértékesítési bizottságok megfelelő igazolást adnak ki mindazoknak a kereskedőknek, akik 1939. július 17-én a bizottságnál bejelentették a raktárjukban levő búzát. Ezeket a bizonyítványokat a vámhatóságok lepecsételik és visszaküldik a Banca Nationala kivitt ellenőrző szolgálatához.

Őszi kedvezmények a NEW-YORK-i

világkiállításra

Szept. 20—Okt. 29.

Utazzon a

HOLLAND-AMERIKA

Hajótársaság luxusgőzösein.

Leiben fizethető kirándulások.

Prospektusok és beiratkozás:

ORT. Utazási Iroda Arad,

Bul. Regele Ferdinand 9. — Tel.: 21-77.

ORT. Birou de voiaj Bucuressti,

Calea Victoriei 70. — Telefon 441-65.

— Tárgyalások Németországra irányuló borkiviteléről. A szőlészeti szövetkezetek szövetsége megbízásából háromtagú bizottság indult Berlinbe azzal a céllal, hogy a Németországra irányuló borkivittel kapcsolatban új megállapodást létesítsenek. Berlinből a küldöttség Kreuznachba utazik, ahol részt vesz a nemzetközi szőlészeti kongresszuson.

Tisztázzuk a kérdést:

PONTOS ELŐFIZETŐ. Ön levelében közli, hogy vidéken parasztszabadságot folytat és mivel vásárra dolgozik, kénytelen a kész áruból raktárt tartani. Egyben megemlíti, hogy szükség szerint egy-két segéddel dolgozik. Kérdésére közöljük, hogy Ön nem köteles forgalmiadót fizetni a törvény értelmében és ennek megfelelően nem kell forgalmiadó-regisztert sem vezetnie. Abban az esetben, ha Önnél mégis kihágási jegyzőkönyvet vennének fel, ez csak tévedésen alapulna. Ebben az esetben fellebbezést kell beadnia a kihágási jegyzőkönyv ellen.

— Az ország minden mezőgazdasági kamarája mellett kertészeti irodát létesítenek és ennél csak román szakembereket alkalmaznak. Bucurestiből jelentik: A „Timpul” című bucurestii lap jelentése szerint az ország minden mezőgazdasági kamarája mellett kertészeti irodát létesítenek és ennél csak román szakembereket alkalmaznak. A lap megjegyzi, hogy 1929-ben még 4940 bolgár szakkertész jött be az országba, ebben az évben már csak két kertészeti szakember kapott engedélyt Bulgáriából való bejövételre, mivel az országban is elegendő szakképzett ember van és ezek még jobb képzettséggel rendelkeznek, mint a bolgárok.

— Rendelkezés a gázmaszkok ügyében. A külügyminisztérium hozzájárult ahhoz, hogy azon inasok számára, akiknek havi fizetése az 500 leit nem haladja meg, ne legyen kötelező a gázálarc megvásárlása. Ennek a határozatnak alapján az UGIR közbenjárta az illetékes köröknél annak érdekében, hogy szolgáltatásuk vissza azokat az összegeket, amelyeket még régebben az inasok számára megrendelt gázálarcok céljaira fizettek ki. A légügyi minisztérium most válaszolt erre a felíratra és közölte, hogy a már befizetett összeget nem téríthetik vissza.

Fontos divatértékesítés a Budapestre utazó hölgyközönségnek:

Jersey ruhakülönlegességeim modellbemutatóját augusztus végén megkezdem.

Kálmán BUDAPEST IV.,
Károly utca 4-8., telemelet.

Férfigyengeség

kezelendő az „OKASA” hormonos készítménnyel Dr. Lahusen utasítása szerint.

Kisdobozt 350 leiért, nagy dobozt 650 leiért küld vidékre postautalvány ellenében Dr. Const. Gucl Bucuressti, Calea Victoriei 33. (Palatul Frascati.) Kivánságra kimerítő, gazdagon illusztrált brosúrát küld dímentesen, zárt borítékban, minden felnőtt személynek „Nifar” S. A. R. Serviciul Stiintific, Bucuressti, Str. Maria Rosetti No. 47.

Augusztus 21-én

új 250 leies ércpénz kerül forgalomba

Az új ércpénz tökéletesebb kivitelű lesz a réginél

Annakidején közöltük, hogy az ércpénz kibocsátásáról szóló rendelet törvény megváltoztatásával az állami pénzverde felhatalmazást kapott mintegy 4 milliárd lei névértékű új váltópénz előállítására. A törvény megjelenése után a pénzügyminisztérium közleményben hívta fel a közönség figyelmét arra, hogy a régi 250 leies ezüstpénz beváltására augusztus 16-ikáig még egy utolsó határidőt engedélyezett. Ez a határidő szerdán járt le. Arra való hivatkozással, hogy a forgalomból régóta kivont 250 leies fémpénz hiánya hátrányosan éreztetné a hatását a piacon, a pénzügyminisztérium úgy intézkedett, hogy augusztus 21-ikén új 250 leies ezüstpénzt hoz forgalomba. Az új 250 leiesek 835 ezrelék ezüstöt tartalmaznak, míg az ötvözet többi része vörösréz. Az érmék átmérője 30 milliméter, súlya pedig 12 gram. Az új 250 leiesek általában sokkal tökéletesebb kivitelűek és így nehezen hamisíthatóak, ami a régi 250 leieseknél nem állott fenn és ezért veszítette el a bizalmát iránta a közönség. Az új ezüstpénznek jellegzetes ezüstös csengése van, amely annál tisztább lesz, minél több ideig van forgalomban.

— Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara jelentése. Buza a törvény által megállapított minimális áron kelt el a piacon. Árnya q. 400—420 lei, zab 420—440, tengeri 430—450 lei. Nullás liszt kg. malomban 830 lei, I. o. 750, II. 07 lei. Széna q. nagyban 130—140, kicsinyben 180, lucerna nagyban 140—165, kicsinyben 180—200, lóhere nagyban 140—165, kicsinyben 180—200, szalma nagyban 50—65, kicsinyben 100 lei.

— UTÓLAGOSAN PARCELLÁZZAK LENGYEL-ORSZÁG EGYES TERÜLETEIN A NAGYBIRTOKOKAT. Varsóból jelentik: A lengyel köztársasági elnök rendeletet írt alá, ez felhatalmazza a földművelésügyi minisztériumot, hogy utólagos parcellázásokat hajtsa végre a nagybirtokokon. Lengyelország egyes területein. A rendelet értelmében a nagybirtokosok egy éven belül saját elhatározásukból is végrehajthatják a parcellázásukat, ha ezt azonban nem teszik meg, úgy birtokaik egy részét kihaláltítják és azokat az állam parcellázza fel.

— Augusztus 20-án kedvezményes postal díjszabást léptetnek életbe a könyv- és újságszállítványokra. Ghelemeanu közlekedésügyi miniszter jóváhagyta a posta vezérigazgatójának azt az intézkedését, amelynek értelmében augusztus 20-iki hatállyal új, mérsékelt díjszabást léptetnek életbe a belföldön nyomtatott irodalmi, tudományos és tankönyvek, valamint a külföldön nyomtatott újságok folyóiratok és idegenforgalmi nyomtatványok számára. A rendelet értelmében ugynevezett timbrával lehet ezeket a szállítványokat a postán továbbítani. A díjszabás a következő: 1—5 kilós csomag 12 lei, 5—10 kilós csomag 20 lei, bármilyen távolságra abban az esetben, ha a feladás közvetlenül az állomáson történik. Egy-öt kilós csomag 20 lei, 5—10 kilós csomag 28 lei abban az esetben, ha a feladás a postahivatalnál történik. A nehezebb csomagok esetében aránylagos bélyeget alkalmaznak. A belföldi újságok csomagjainak díjszabása a következőképpen alakul: Egy-öt kilós csomag 8 lei, 5—10 kilós csomag 12 lei, abban az esetben, ha a csomagot az állomáson adják fel, míg ha a csomag feladása a postahivatalban történik: egy-öt kilós csomag 15 lei, 5—10 kilós csomag 20 lei.

Legújabb jelentéseink:

Írásba-foglalták Londonban a román—angol segélynyújtási egyezményt

Repülőgépen hozza Bucurestibe a nagyfotosságu okmányt Tilea londoni követ

Londonból jelentik: Az angol főváros diplomáciai köreiből nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a körülménynek, hogy Tilea Vlorel, Románia londoni követe az utóbbi két hét alatt most másodikban utazik repülőgépen Bucurestibe. Kiszivárgott hírek szerint Tilea a román—angol segélynyújtási egyezmény írásos példányát vitte magával, miután az angol kormány az ideiglenes megállapodást írásos megállapodással cseréli ki.

Fél-protectorátusokká alakítják át Csehországot és Morvaországot

Kiutasították Danzigból a Daily Herald tudósítóját

Varsóból jelentik: A Kurier Polsky tudni véli, hogy Von Neurath protectori minősége megszűnik Morvaországban és Bohémiában, amennyiben Németország fél-protectorátus alá helyezi ezeket az országokat is, ugyanúgy, mint jelenleg Szlovákia van. A lap prágai tudósítója azt írja, hogy Hitler már teljesen kiaknázta ezeket az országokat a gazdasági előnyeit. Hitler ezzel békeszándékát akarná bizonyítani.

Danzigból jelentik hogy Kodaczky, Greiser és

Burckhardt szombaton tanácskozást folytattak. A Reuter értesülése szerint a lengyel vámosok ügyén kívül a szabadváros kérdésében is tárgyaltak. Az utóbbi kérdésben nem jutottak eredményre.

Ugyancsak Danzigból jelentik, hogy Keith Scott Watson, a Daily Herald című lap tudósítóját felszólították, hogy nyolc órán belül hagyja el a szabad város területét. Az újságíró már el is utazott és egyelőre Lengyelországban telepedett le.

Szárazföldi ostromzárát rendelt el Hongkong ellen a japán hadvezetőség

London, Tokióból keltezett Reuter-jelentés szerint a mai nappal a japán hadvezetőség elrendelte Hongkong ellen a szárazföldi ostromzárát. Az ostromzár elrendelésének oka az a megállapítás, hogy a kínaiak szárazföldi kerületen kaptak Hongkongba fegyverszállítmányokat. Az intézkedés reterzió az újabb kínaiak nyújtott angol kölcsön miatt.

Az angol—japán viszonyban szintén rendkívül fontos fordulatot jelent az a jegyzék amelyet Craigie tokiói angol nagykövet tegnap Kato meghatalmazott miniszternek átnyújtott. A brit kormány jegyzékében arra a megállapításra jutott, hogy minden tárgyalás a tiencsini gazdasági, pénzügyi s valutá-

ris kérdésekben mindaddig eredménytelen, amíg az csak Japánra és Nagybritanniára vonatkozik mert Anglia ragaszkodik ahhoz, hogy a kilencetalmi egyezmény alapján érdekelt államokat is bevonják a tárgyalásokba, miután ezeknek az államoknak jogos érdekeik is meg kell védelmezni.

A jegyzék átvétele után Kato meghatalmazott miniszter Arita külügyminiszterhez ment, aki később Hiranuma miniszterelnöknek tett jelentést. A miniszterelnök a történetek után lemondott arról, hogy szabadságra menjen és nyomban kihaltatásra jelentkezett a császárnál. A Japánnak nyújtott jegyzék úgy NewYorkban, mint Párisban óriási feltűnést keltett.

Bevonták a cseh—morva protectorátus új bélyegeit, a bennük elrejtett irredentizmus miatt

Pozsony. A cseh—morva protectorátus új postabélyegeit váratlanul bevonták. Megállapították ugyanis, hogy az ötven filléres bélyeg rajzában Csehszlovákia térképe van elrejtve, a két balsarkán Masaryk volt csehszlovák köztársasági elnök arcképe látható a rajz vonalai között, amint az évből tekintet Karlova várára, a vár lábánál pedig Benes, Kramarz és Svobla arcképeit rejtette el a vonalak között a rajzoló. A bevont bélyegek iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg bélyeggyűjtő körökben.

Elnyelt a föld egy ötmillió fontos végrendeletet!

"Két rejtélyt kell megoldani az utókornak" — mondotta halála előtt Lady Houston

Londonból jelentik: A Scotland Yard hetven legügyesebb detektívje már régóta buzgókodik azon, hogy előkerítse az elhunyt Lady Houston végrendeletét, eddig azonban minden fáradozásuk hiábavaló volt. A végrendeletet, amely ötmillió fontsterlinges vagyont további sorsáról dönt, mintha elnyelte volna a föld. Anglia most azon töri a fejét, mi célja lehetett Lady Houstonnak ezzel a végrendeletij bujós-kával. De ezen töri most a fejét az egész londoni rendőrség is. Mert hogy a végrendelet elnyelése nem a véletlen játéka, az egészen bizonyos.

Az angol fegyverkezési iparbárá özevgye, aki az utóbbi években nagyszabású jobboldali irányzatú politikai tevékenységet fejtett ki. — ő finanszírozta Sir Mosley szervezkedését — a legcéltudatosabb emberek közé tartozott, karasznyai rendet tartott dolgaiban és semmire sem vesztethetett el egy olyan fontos okmányt, mint a végrendelete. Egy hónappal ezelőtt barátai még látták a vastag leragasztott borítékot, amelyen ez a felírás állott: „Utolsó akaratom”.

Hová tűnt el a Lady Houston utolsó akaratát megrögzítő írás? Miféle politikai manőverek húzódnak meg a hatalmas vagyont, a politikai megmozdulások és az eltűnt végrendelet mögött.

— Mint ilyen esetben általában, jelentéktelen szavaknak is nagy jelentőséget tulajdonítanak. Talán éppen a végrendeletére gondolt Lady Houston — mondják. — amikor három nappal a halála előtt a titokzatos szavakat mondotta:

— Két rejtélyt kell majd megoldani az utókornak...

Az egyik rejtély valószínűleg a végrendelet volt. De mi lehet a másik rejtély? Rossz nyelvek szerint ez a rejtély az elhunyt ötmillió fontos gondosra titkolt életkora volt. Ez mindenestre hányarosan kitudódott, bár igaz, hogy a Lady egész ismeretségi körében a legnagyobb bálmatot keltette. Lady Houston, aki hatvanévesnek mondta magát, de még annyira sem látszott, mint most kitudódott, közeljárt már a nyolcvanadik évéhez. A mindig fürgő, milliomos, akit Angliában „propaganda-lady”-nak neveztek az utóbbi években, laputajdonosi és politikusi tevékenységét hallatlan ügyességgel végezte, úgyhogy a „propaganda Lady” nevet valóban kiérdemelte.

Az örökifjú matróna halála is éppoly szenzációs volt, mint maga az a tevékeny élet, amelyet most itt kellett hagynia. Súlyos miliói azonban még halála után is tovább kavargatták körülötte a szenzációkat, csak az a kérdés, hogy kinek és milyen eszméknak a javára?

Rövidesen nagykoru lesz Mihai nagyvajda

Brüsszelből jelentik: A „Le Soir” egész oldalas cikkben azzal foglalkozik, hogy Mihai román nagyvajda rövidesen eléri nagykorúságát. A nagy belga lap a román trónörökös helyes szellemi nevelését hangsúlyozza és rámutat a nagyvajda fényes tulajdonságaira.

Londonba várják a bolgár királyi párt

Londonból jelentik: A Stefani-ügynökség híradása szerint a bolgár királyi pár szeptemberben Londonba látogat, ahol az angol uralkodópár vendégei lesznek.

Árviz lepte el a francia határ-erődítmény egy részét

Freiburg. A Raina áradása következtében a francia határőrség kénytelen volt 10 betonfedezéket kiüríteni. A fegyvertartalékokat és felszereléseket egy közeli erdőben és csűrökben halmozták fel. A megfigyelőosztatok a part mentén lovakon látják el a szolgálatot.

Week-end helyett

Halifax lord váratlanul visszatért Londonba

Londonból jelentik: Lord Halifax külügyminiszter ma délután váratlanul visszaérkezett Londonba.

Mussolini Albániába készül...?

Róma. A Lavoro Fascista mai számában írja, hogy Ciano külügyminiszter az albán népnek bejelentette, hogy Mussolini rövidesen meglátogatja az albán fővárost, majd körutat tesz az országban. Itt írjuk meg egyébként, hogy az olasz uralkodó a Tiranában tartózkodó Ciano gróf olasz külügyminiszternek a Szeni Annunziata érdemrendet adományozta.

A spanyol kormány ragaszkodik szuverénitáshoz Gibraltár felett!

Burgos. (Radur.) A hadügyminiszter ismét életbeléptette a gibraltári katonai kormányzó tisztségét, amelyet a köztársasági kormány annak idején megszüntetett. Kormányzóvá a 22-ik hadosztály tábornokát nevezték ki. A német távirati iroda amely a hírt közli, megjegyzi, hogy a spanyol kormány így akarja kifejezésre juttatni szuverén jogát a Gibraltárt övező terület felett.

Legújabb sport!

Eldöntetlenül játszott a Ripensia a jugoszláv bajnoksággal

Jugoszlávia S. K.—Ripensia 3:3 (3:1)

Határozó néző előtt, esős, sáros időben a Veprje... játszott a két csapat, amely az erőviszonyoknak megfelelően döntetlenül végződött. A Jugoszlávia a játék első részében fölényben volt, sőt két gólnyi előnyt ért el, azonban a Ripensia fiatalokkal tüzelt csapata a második félidőben kiharcolta a döntetlent. A gólokat Antanović, Perlici és Marjanović, illetve Dobay (2) és Mihok lőtték. A Ripensia kipróbálta Mihokot, Andreescut és Zeikovicsot. Az aradi Mihok nagyon jól mozgott a temesvári csapatban. Egyébként az egész mérkőzés jó propaganda volt.

A magyar uszósövetség verseny-eredményei

Budapest. A Magyar Uszósövetség mai versenyén a következő eredmények voltak. 200 méteres gyorsuszás 1. Pátos (FTC) és Gróf (UTE) holtversenyben 2 perc 19.2 mp. 200 méteres hátuszás: 1. Galambos (UTE) országos bajnok 2 p. 37.8 mp. 100 méteres melluszás: Engel (UTE) 1 perc 13.4 mp.